

SĂMĂNĂTORUL

Redactor responsabil:
Dr. Enea Popa

Redacția: Piața Regele Ferdinand 55
Administrația: Piața Regele Ferdinand 56

FOAIE CULTURALĂ-POLITICĂ

Apare la 5, 15 și 25 a fiecărei luni
sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe anul întreg . . . . . 120 Lei
Pe jumătate an . . . . . 60 Lei
Pe trei luni . . . . . 30 Lei

Averea țării.

Plătim dări grele. Statul incasează bani grei dela cetățenii Bani strâși dela cetățeni ar trebui folosiți pentru asigurarea bunului mers al mașinării statului în toată privința. Averea țării ar trebui să fie păstrată cu cinste, ar trebui păzită și întrebuințată cu multă grijă și cu foarte mare răspundere. Dar ce se întâmplă cu averea țării în țara noastră? Cum se gospodărește averea țării în țara noastră? Vai, e grozav ce se întâmplă cu averea țării, e grozav cum se gospodărește această avere în țara noastră. E grozav câți oameni nemernici își vără mâinile în averea țării, jefuind și prădând tot ce ajunge pe mâinile lor împinse spre jaf și hojie de un suflet ros de cea mai spurcată lăcomie de avere, de îmbogățire grabnică și fără muncă. Ce folos că cetățenii muncesc din greu ca să-și câștige pâinea de toate zilele și să poată plăti dările aruncate pe spinarea lor? Ce folos că bietul cetățean își trage dela gura sa și a familiei numai ca să-și poată face datoria către țară? Ce folos de toate aceste jerife, dacă slujbași nemernici fură zeci de milioane strânse de pe spinarea bieților cetățeni? Unde este controlul ce trebuie să existe la toate întreprinderile statului? Unde este ochiul care trebuie să vegheze ca averea statului să fie bine gospodărită, să fie întrebuințată numai pentru țeluri bine hotărâte, să nu fie prădată, să nu fie aruncată în vânt ca fărina orbului, să nu ajungă în pungile unor nemernici și ticăloși slujbași ai statului, cari râvnesc să-și câștige averi mari fără muncă.

Aceste gânduri amare ne copleșesc sufletul, ne frământă mintea și ne umplu de cea mai puternică mâhnire sufletească de câteva zile, de când ochii ne alunecă pe toate paginile gazetelor

din țară, citind despre marile hoții cari s'au descoperit, mai nou, la căile ferate române. S'a descoperit, anume, că o bandă de slujbași nemernici și ticăloși au păgubit statul cu multe milioane de lei, furând și jefuind averea țării, avere strânsă dela cetățeni și care ar trebui întrebuințată tot spre binele și folosul cetățenilor dela cari s'a strâns. Se spune că banda de slujbași-hoți jefuiește de mai multă vreme averea obștească dela căile ferate române și cu toate acestea nimeni dintre cei chemați n'a descoperit firul imensei hoții. A trebuit să vie un strein, — un francez — care din partea țării sale avea încredințarea să urmărească cum se gospodărește averea țării în România, și acest strein a dat de firul marilor hoții dela căile ferate române; descoperind pe hoți.

Unde vom ajunge dacă mai mergem pe calea aceasta, se întreabă, cu îngrijoare, fiecare cetățean? Unde vom ajunge dacă nu se taie odată poita de jaf în averea țării a tuturor acelor pe mână cărora e dată această avere?

Este sigur că, dacă tot așa vor

Di Maniu despre stările de astăzi.

Un redactor al gazetei „Unirea Poporului” din Blaj întâlnind pe di Iuliu Maniu, președintele partidului național-țărănesc, la băile Sovata, l-a rugat să scrie ceva pentru gazeta „U. P.” Di Maniu a binevoit să scrie pentru numita gazetă rândurile, pe cari le reproducem și noi mai jos.

Toată puterea de viață a poporului românesc trebuie unită și încheată într'un singur mănunchiu, pentru a scăpa țara românească de primejdia care o amenință dinafară și de răul care o roade dinlăuntru.

Dușmanii străini pizmuesc frumuseța și bogăția Țării noastre, — hărnicia și puterea poporului românesc. Ei se pregătesc să ni le ciungărească. Rămășițele fanarioșilor și cei ce s'au obiș-

merge lucrurile mai departe, țara aceasta mândră și bogată va fi împinsă în cea mai neagră prăpastie. Și mai este ceva foarte sigur. Anume: cârmuitorii de până acum ai acestei țări nu vor putea face rânduială în gospodăria țării, nu vor putea tăia rădăcinile grozavei corupții, ce tot mai adânc se lățește în toate părțile, căci cârmuirea țării după sistemul de până acum înseamnă încurajarea corupției, înseamnă tot mai grozava destrăbălare și decădere a tuturor orânduelilor din țară.

Pentru lecuirea boalei, locul cârmuitorilor de până acum trebuie să-l ia alți cârmuitori. Locul sistemului de până acum trebuie să-l ia alt sistem de cârmuire. Trebuie să vie în fruntea țării alți oameni; oameni noi, oameni cu alte idei, cu alte metode de cârmuire, cu alte convingeri; oameni hotărâți să ardă tot putregaiul din țară. Și pe acești oameni noi nu-i vedem decât în partidul național-țărănesc, care, pe lângă multele îndreptări ce le va face în țară, va ști să facă rânduială și să introducă cinstea și omenia și în gospodăria țării.

nuit să stăpânească țara împotriva voinței poporului, pentru a-i trage foloasele și pentru a se bucura de truda altora — duc la prăpăd statul român și să răcesc pe locuitorii lui.

Toți vedem lipsa de putere a legii și atotputernicia slujbașilor și a celor care s'au făcut coadă de topor asuprașilor. Toți simțim lipsa câștigului din muncă cinstită, jaful în averea statului și poverile ce neîntrerupt sporesc, încât nu le mai putem purta!

Toți purtăm umilinta și rușinea, la care ne-a adus guvernarea liberală, susținută prin fărădelegi și prin baionete. Înălăturarea lui este o datorie națională, pe care numai prin unirea tuturor celor buni o putem îndeplini.

Încheați-vă, Țărani români, în o singură tabără: cea a dreptății, — lu-

minați-vă mințile și înălțați-vă sufletele, ca să puteți mântui Neamul Românesc și să întemeiați fericirea urmașilor voștri.

Luptați așa, dupăcum în Alba-Iulia ați jurat.

Iuliu Maniu

Președintele partidului național-țărănesc.

Dr. Otto Wermescher

Tânărul avocat Dr. Otto Wermescher, membru fruntaș al societății sășești din Reghin, a încetat din viață în ziua de 16 August a. c.

Tânărul avocat Wermescher suferise de o boală grea, care în anul trecut îl finuse în pat multă vreme. În preziua morții fatele boala i s'a agravat, ceea ce i-a umplut sufletul de mult amar și într'un moment de dăspărare, într'un moment de cumplită descurajare s'a împușcat.

Moartea tragică a tânărului avocat din Reghin a făcut adâncă impresie în întreg orașul.

Moartea așa de limpurie, și în condițiuni așa de tragice, a avocatului Dr. Wermescher lasă adânci regrete în suflete tuturor cunoscuților și prietenilor lui.

Odihnească în pace!

Știri mărunte.

Îndreptări la C. F. R. De-o vreme încoace serviciul c. f. r. stăruie să îndrepte multe lipsuri, — așa că ne cade bine să mai putem spune și ceva bine despre căile ferate. Un domn cunoscut din Reghin a plecat; săplămâna trecută, la Stânceni, în afaceri, și fiind plecat cam de dimineață — în buimăcealacoboririi în gara Stânceni și-a uitat paltonul în vagon. Șeful gării, — di Gheorghiu — om foarte de treabă, s'a grăbit să înștiințeze gara Toplița despre pierderea paltonului și, lucru îmbucurător, călătorul și-a primit paltonul la reîntoarcere-

Ce am văzut în streinătate.

de Dr. Alex. Ceușianu.

În trenul ce se depărtează din gara de graniță Jimbolia, — puțină lume. Un cald înădușitor apasă greu asupra călătorilor, cari așteaptă cu neastâmpăr formalitățile vamașilor.

Domnul de lângă mine e tocmai în discuție cu funcționarul de control, care-l mustră din motivul că are la el bani românești. „Nu e voie să duci lei dincolo de hotare, ci numai valuta streină” — îi explică vamașul și domnul își scoate miiuțele albastre, ce le poartă la dânsul, și le predă agentului de schimb, care lucrează alături și trage foloase bune pe spinarea necunoscuților de lege.

M'am așezat lângă geam și priveam câmpia bănățeană, — bogată în holde de grâu de fi mai mare drăgul să le privești. Văd piatra de graniță alunecând în fața ochilor și

pierzându-se în depărtarea. Suntem în Iugoslavia. O coardă nevăzută se rupe par'că în pieptul omului și odată cu depărtarea simți cum crește dragostea de țară în suflet.

În coridorul trenului mișcă soldași sârbi, cari îți cer pașaportul într'o sârbească neînțeleasă. Vin vamașii, caută bagajele, întreabă, trec mai departe, unul câte unul, și când te socoși scăpat de belea, te pomești cu buclucul gata. Velika Kikinda este stațiunea de graniță sârbească și aici am pășit-o și eu, ca atâția alții. . . căpitanul de gardă nu era mulțumit cu pașaportul meu.

Încerc să-i spun nemțește — face din cap; îi vorbesc franțuzește — dă din mână; dau pe ungurește — îmi răspunde „no dobro” (nu-i bun). Mă frământ și zdobesc la niște cuvinte englezești — dar sârbul meu ca un bulibașa își mângăie foalele, se uită crunt la mine și mă spovedește sârbește. Dau din umeri, — el din cap. . .

din „no rozomiș” (nu înțeleg) n'o scot mai încolo. Într'un târziu îmi vine în minte portofelul — îl iau di buzunar — îl arăt. Ah, da! Căpitanul își răsucesce mustața zimbînd — asta „rozomiș” (a înțeles-o, și cu 200 dinari scap teafăr cu pecetea de trecere în carnetul meu de pașaport)

Fac observări acre cătră domnul, care călătorește cu mine — și aud din gura lui aceleași tânguieli pentru paguba suferită la schimbul banilor. Ne recomandăm unul altuia — el e funcționar mai înalt la legația grecească din București. Pleacă în concediu la Atena — va ajunge acasă tocmai pe culesul smochinelor.

Discutam politica zilei. . . îmi poveștește despre Venizelos — marele bărbat de stat, care tocmai atunci intrase în Grecia și răsturnase guvernul elen. Il socoate om mare, dar prea vanitos. Face o mică asemănare între Români și Greci și găsește deosebirea între cele două popoare

în faptul, că Românii aproape nu au opinie publică, pe când la Greci opinia publică este atotputernică.

Trenul merge obosit — legătura e rea — iar locomotiva se mută din gară în gară, când la cap când la coadă. Un Sârb intrat în compartimentul nostru cu nevastă și doi copilași ne promite, pe ungurește, că dela Sobotica încolo va fi mai bine. Cu cât înaintează însă trenul mai încet, cu atât se înteește căldura. Se topește omul de sete și abia așteaptă să ia un păhar de apă la proxima gară — numai că păharul costă 2 dinari (cam șase lei). În streinătate și apa-i mai scumpă.

La Sobotica — un oraș mare și impunător — mă despart de Grecul, care ia legătura spre Belgrad, îi strâng mâna cu părere de rău, — dorindu-i călătorie bună. A fost singurul călător cunoscut, care m'a însoțit din țară. . . de-acum rămân singur în drum spre lumea mare. (Va urma).

